

De Witte Kerk

De lotgevallen van Willem Boy

Colofon

ISBN: 978 94 6365 652 8

1e druk 2024

© 2024, Leo Zonneveld

Uitgeverij Elikser

Osskop 4

www.elikser.nl

Drukwerk: CSL digitaal B.V.

Vormgeving binnenwerk: Evelien Veenstra

Omslagontwerp: Pé de Wit, www.pedewit.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

De Witte Kerk

De lotgevallen van Willem Boy

Leo Zonneveld

eCCe CadIt Mater FrIslae

“Ziet, de moeder van Frisia stort neer”

Inhoudsopgave

Proloog	9
1. Ada Booij	11
2. Willem Boy	15
3. Latijnse school	36
4. Ada van Foreest	59
5. Witte Kerk	66
6. Bloedlijn	75
7. Ontvoerd	91
8. Hildeburh	106
9. Domburg	125
10. Johan	160
11. Archief	170
12. Beleg van Alkmaar	176
13. Ontmoeting	216
Verantwoording en geraadpleegde literatuur	221

Proloog

Al jaren geleden had ik het idee om een liefdesverhaal te schrijven dat zich afspeelt in Sint Pancras. Dat was na het lezen van een oud document over de wreedheid, ook in dit dorp, tussen de katholieken en de protestanten tijdens de Reformatie in de 16de eeuw. Hoe gaat een verliefd stel met verschillende geloven overleven in de samenleving van die tijd?

Later raakte ik in gesprek met medewerkers van het Regionaal Archief Alkmaar over het befaamde beleg van 1573. Ik vroeg ze: “Is er iets overgeleverd over hoe de dorpelingen rondom Alkmaar het beleg hebben beleefd?” Het antwoord was: “Nee, waarschijnlijk zijn de meeste dorpelingen gevlucht voor het aanstormende Spaanse leger. Maar wat de achterblijvers hebben ervaren, blijft vooralsnog in de nevelen van de tijd gehuld.”

En dan is er nog de legende van de koopmansstad Vroonen, o.a. op schrift gesteld door H. Soeteboom onder de titel: *Vroonens begin, midden en eynde*. Vroonen was in zijn ogen eens de hoofdstad en de moederstad van de zgn. Kleine Vriesen, dit in tegenstelling tot de Grote Vriesen die woonden in wat nu Friesland en Groningen is. De koopmansstad Vroonen is naar het rijk der fabelen verwezen door een bekende historicus uit de 17de eeuw: Simon Eijkelenberg. In zijn onderzoek toonde hij aan dat Vroonen nooit een stad, maar altijd een dorp is geweest. De vraag blijft: wie heeft er gelijk?

Maar ja, de geschiedschrijving is gebaseerd op wat wij nu weten en er is zo veel wat wij nog niet weten. Vondsten die gedaan worden of geschriften die plots opduiken, kunnen de geschiedenis zomaar herschrijven.

Sint Pancras was in 1991 even nationaal nieuws. Archeologen vonden het dorpskerkhof van Vronen. Hier lagen skeletten van mannen,

vrouwen en kinderen die tijdens de grote veldslag in 1297 door de graven van Holland op gewelddadige manieren gedood waren. Zo ontdekten archeologen dat de Slag van Vronen nog heftiger was dan gedacht.

De gedachte die bij mij opkwam, was: waarom is de bevolking van Vronen door de graven van Holland uitgemoord en het dorp platgebrand en waarom de andere dorpen waar de Friezen woonden niet? Was er iets speciaals met dat dorp?

Tegen die achtergronden begon het verhaal vorm te krijgen.

Door het laten onderzoeken van mijn DNA kwam ik erachter dat mijn wortels toch voornamelijk in Scandinavië liggen, een Viking. Verrassend, maar toch ook niet. In de vroege middeleeuwen was er een levendige handel tussen Friezen en Scandinaviërs. En wat te denken van de plunderingen van de Noormannen. Historisch onderzoek heeft inmiddels aangetoond dat zij niet alleen op rooftochten zijn uit geweest, maar ook connecties aanknoopten en een levendige handel dreven met de toenmalige bevolking van de Lage Landen. En er zullen vast ook amoureuze verbintenissen zijn geweest tussen de inwoners hier en de noorderlingen.

En dan is er nog een hoofdpersoon nodig. Die werd mij in de schoot geworpen na het lezen van een boekwerk van Luit van der Tuuk, waarin hij schrijft over de voornaam en de familienaam Boy. Een naam uit de vroege Friese tijd en ja, overgewaaid naar Engeland en een naam die ook nu nog een bekende naam is in de regio.

Het was tijd om het verhaal te gaan schrijven.

Veel plezier met lezen.

Leo Zonneveld

1. Ada Booij

“Lieve kleindochter, ik zie in jou veel van mijzelf terug: je onderzoekende geest, je liefde voor water, je bedachtzame karakter. Nu mijn einde nadert, wil ik jou iets zeggen.” Ada richt zich op en buigt zich naar voren over het bed om de woorden van haar grootvader goed te kunnen horen. “Ik vertel jou een groot geheim, een geheim van een onwaarschijnlijke ontmoeting dat ik al een groot deel van mijn leven bij mij draag en waar ik jaren aan heb gewerkt. Maar wees voorzichtig aan wie jij dit geheim gaat vertellen.” Zijn laatste woorden sterven weg en zijn hoofd zakt weg in het kussen.

“Opa, opa?” fluistert ze vragend? Er volgt geen reactie. Ze staat op, dekt hem met het laken toe, sluipt op haar tenen naar de stoel die voor het grote raam staat en gaat zitten. Een groot geheim, een onwaarschijnlijke ontmoeting, mijmert ze, terwijl ze haar lange blonde haren in een staart knoopt. Ze kijkt uit over de velden die de oostkant van het dorp Sint Pancras markeren. Rechts doemt de spoordijk op, waar geel gekleurde treinen afsteken tegen het groen van de dijk. Aan de voet van de dijk loopt het Molenpad waar fietsers en wandelaars hun weg vinden van en naar de Bolbrug die de Ringvaart overspant. Voor zich ziet ze een zee aan paarse en roze hyacinten tot aan de Oosterdijk toe, een bloemenpracht die elk voorjaar terugkeert. Links van haar rijst de Twuijvermolen op bovenop de dijk, de molen die jarenlang voor droge voeten voor de dorpelingen heeft gezorgd en recentelijk in al zijn glorie is herbouwd. Elke keer opnieuw geniet ze van dit uitzicht, het polderlandschap met die eindeloze horizon. Maar de tijd schrijdt voort, ook in dit deel van West-Friesland. Achter de Oosterdijk, waar eens de horizon en het water van de Waert gloorden, doemen nu de daken op van de zoveelste nieuwbouwwijk. Ze komt graag bij haar opa en oma die op deze mooie plek aan de oostrand van het dorp wonen. Zelf woont ze nu met haar moeder in de nieuwbouw van Alkmaar-Noord. Ze

heeft zich er nooit thuis gevoeld. Maar na de scheiding van haar ouders verhuisde zij met haar moeder naar de stad, haar vader vertrok met zijn vriendin naar Brabant. Het contact met hem is verwaterd en ze ziet hem nog maar een à twee keer per jaar. Haar moeder en zij betrokken een tussenwoning en probeerden hun leven samen op te bouwen. Het is nu alweer acht jaar geleden. In die periode in het vroege voorjaar zat zij in de vierde klas VWO op het Jan Arentsz College. Gelukkig ging studeren haar gemakkelijk af en ze vond het prettig om zich terug te trekken in haar studieboeken en het gedoe van de scheiding langs haar heen te laten gaan. Na haar eindexamen is ze Civiele Techniek gaan studeren aan de universiteit van Delft. Ze is nu bezig met een Master Environmental Engineering en nadert het einde van haar studie. Haar hele leven al heeft ze een passie voor water. Haar opa was vroeger dijkgraaf, die voorliefde voor water heeft ze van hem. Ze is een reizend studente. Ze vond het lastig om op kamers te gaan en haar moeder alleen in Alkmaar achter te laten. Maar sinds kort heeft haar moeder een vriend en is ze veel uithuizig. Nu overweegt ze om een kamer in Delft te zoeken, ook al loopt haar studie op haar einde. Het heen en weer reizen vindt ze vermoeiend en echt deel uitmaken van het studentenleven doet ze niet. Haar telefoon trilt en ze ziet een berichtje van haar moeder: ‘Hoe is het boven?’ Haar moeder en oma zitten beneden in de zon op het terras achter het huis. Ze appt terug: ‘Rustig hier, opa doet even een dutje. Ik kom zo beneden.’ Dan hoort ze gestommel op de trap. Haar moeder verschijnt in de deuropening en kijkt naar haar slapende vader. Dan zegt ze: “Hoi meid, oma en ik gaan even naar het strand. Het is prachtig weer. Vind je het goed, dat jij alleen bij opa blijft?” Ada knikt: “Prima.” Even later hoort ze de deur beneden dichtslaan en de auto starten.

Ze staat op, loopt naar het bed en brengt haar gezicht dicht bij dat van haar grootvader. Ze fluistert zacht: “Opa, opa.” Traag slaat hij zijn ogen op en een flauwe glimlach verschijnt om zijn mond. Dan lijkt hij krachtiger te worden. Hij richt zich op, ze schuift zijn kussen

steviger in zijn rug. Als hij rechtop zit, vervolgt hij: “Waar was ik gebleven in mijn verhaal?” Ze brengt haar zieke grootvader bij de les: “U wilde mij een groot geheim vertellen, voordat u wegdoezelde.” “Een geheim, ja, een geheim,” zegt hij afwezig. Dan pakt hij tot haar verbazing haar hand krachtig vast en zegt: “Vergeef mij mijn zwakte, lieverd. Vroeger was ik een krachtig man. Maar de naderende dood heeft mij in zijn greep. Vooruit maar.” Hij kijkt haar nadrukkelijk aan, zijn greep verslapt en dan is hij stil. Zijn ogen staren haar aan, maar ze lijken haar niet te zien, hij lijkt naar iets te kijken dat alleen voor hem zichtbaar is. Dan pakt hij opnieuw haar beide handen vast en zegt: “Ada.” Weer zwijgt hij en kijkt haar aan. Ada voelt zich ongemakkelijk door de blik van haar opa. “Is het moeilijk voor u om het te vertellen?” vraagt ze omzichtig. Hij knikt en begint dan: “Eerst zal ik je het verhaal van ons dorp vertellen. Je moet bedenken, Ada, dat Sint Pancras in het midden van de zestiende eeuw een armoedig dorp was. Er waren ongeveer 75 huisjes en het dorp telde ongeveer 300 zielen. De huisjes stonden voornamelijk langs de Heerweg wat nu de Benedenweg is. De mensen leefden voornamelijk van veeteelt, akker- en tuinbouw. Dat was in die tijd zwaar werken op de veengrond. Er was ook een beetje visserij. In de Geestmerambacht, het Vroonermeer en het d’Aelmeer werd met fuiken paling gevangen. Een enkele keer als de Germaanse zee zoals de Noordzee toen heette, via de Rekere diep het land was ingestroomd, werd er op haring gevestigd. Kun je je het voorstellen? Haringvangst in Pancras. En toch was het zo. In 1561 is het Vroonermeer drooggelegd. Er kwam 125 morgen land bij, maar met de visvangst was het grotendeels gedaan. Het extra land buiten de strandwal legde de Pancrassers geen windeieren. De tuinbouw op dat land bloeide op, de teelt bestond vooral uit wortelen, uien, kool. Men werkte op kleine percelen, voornamelijk voor eigen gebruik en de rest ging naar de markt in Alkmaar. Langzaam nam de welvaart wel wat toe. In het begin van die zestiende eeuw was iedereen katholiek, maar zoals je weet is in die eeuw ook de Reformatie be-

gonnen met de geschriften van Luther en Calvijn. De Reformatie is ook niet geruisloos aan Pancras voorbijgegaan. Eerst waren de protestanten opgejaagd wild en later de katholieken.

En dan niet te vergeten de stormvloeden die West-Friesland jaar op jaar teisterden en de inwoners continue angst en handenvol werk bezorgden. De stormen van deze tijd zijn briesjes vergeleken met de stormen van die tijd. En wat te denken van de Tachtigjarige Oorlog tegen de Spanjolen met als hoogtepunt het Beleg van Alkmaar. Jij denkt, meisje, dat wij nu in de huidige tijd voor grote uitdagingen staan, maar wat te denken van de mensen die in die tijd leefden. Het was me wat. In die roerige zestiende eeuw is onze hoofdpersoon Willem Boy geboren en opgegroeid. Luister meid, hier komt zijn verhaal.”

2. Willem Boy

Het verhaal van Willem begint in het najaar van 1552. Hij is geboren in september in het jaar 1540. De lente, de zomer en de herfst van dat jaar waren uitzonderlijk warm en droog. De boeren moeten alle zeilen bijzetten om goede oogsten binnen te halen. Gelukkig is er rondom Sint Pancras veel water. Willem is twaalf jaar oud en enig kind als zijn verhaal begint. Het is een warme dag voor begin november. Willem werkt samen met zijn vader Ary op het land. Zijn moeder Frea is thuis. Hij helpt zijn vader graag op de akker aan de boorden van het laaggelegen Vroonermeer. Daar pacht zijn vader een morgen grond. Toen Willem nog heel jong was, nam zijn vader hem al mee naar de akker en vertelde: “Kijk, Willem, dit is onze akker. Zie je dat om de akker een lage zanddijk is opgeworpen. Dat noemen we een klin. De klin beschermt het land van ons en van onze burens tegen de wind, anders waait de zandgrond weg.” Deze wijze les van zijn vader en nog vele volgende slaat Willem van jongs af aan als waarheden in zijn hoofd op, want als hij later oud genoeg is, zal hij het land van zijn vader moeten overnemen.

Willem is graag op de akker. Als hij vanaf het land terugkijkt naar het dorp, ziet hij de huisjes langs de Heerweg staan en de majestueuze Pancratiuskerk die oprijst bovenop de strandwal die zijn dorp beschermt tegen het wassende water dat elk jaar de regio teistert. Op de akker verbouwt zijn vader wortelen, kool en uien. Daar eten ze zelf van en de rest brengt hij met de sloep over het Vroonermeer en het Zwijnsmeer naar de markt in Alkmaar. Aan de oostkant van de strandwal bezit zijn vader ook wat land. Daarop grazen een paar koeien en een paard en af en toe zaait hij koren in. Maar het mooiste vindt Willem als zijn vader gaat vissen. Een enkele keer mag hij met hem en een paar medeboeren mee. Op het Vroonermeer en het d’Aelmeer vissen ze op paling en een enkele keer varen ze helemaal naar de rivier de Rekere en vissen zelfs op haring als de Germaanse zee diep het land is binnengedrongen. De bewoners van de dorpen in de regio leven met en van het water. Vaak aan het einde van de

dag, als de zon boven de westelijke horizon hangt, gaat Willem met zijn vader aan de oever van het Vroonermeer zitten en kijken ze naar de contouren van de stad Alkmaar die in de verte glinstert boven het water en de rietlanden. Bij helder weer kunnen ze zelfs de vestingmuren en de hoektorens zien en de grote Sint-Laurentiuskerk die hoog boven de muren oprijst. Vaak vertelt zijn vader dan een verhaal over zijn bezoeken aan de markt, over het handelen en over de gelagkamers waar hij met zijn vrienden een pul bier drinkt. Willem hangt dan aan zijn lippen. Hij is maar een paar keer met zijn vader mee geweest naar die grote stad waar het krioelt van de mensen. Met de schuit volgeladen met verse vis die 's morgens op het d'Aelmeer was gevangen, voeren ze de stad in omringd door andere boeren die hun waren op de markten wilden verkopen. De vindere keurden de vis en op de hoek van de Steenenmienterbrug gingen ze aan wal. Willem vond het prachtig om zijn vader te helpen met uitladen. De vis werd op planken gelegd die werden gesteund door houten schragen. Die dag hadden ze heel goed verdiend. Binnen een uur waren ze los. Goh, wat had de stad met haar geuren, haar geluiden en vele gezichten een grote indruk op hem gemaakt. En ook al die majestueuze gebouwen en dames en heren in keurige kledij, maar ook armzalige zwervers, bedelaars en bouwvakkers in lompen gekleed, wonend in krotten; hij kwam ogen te kort. Later als ik groot ben, ga ik vaker naar de stad. Maar zijn vader had hem ook gewaarschuwd. Niet alles is mooi in de stad, jongen. Pas altijd op voor die onguere types die overal rondlopen. Geef je ogen goed de kost.

Als ze aan het einde van die bewuste dag na gedane arbeid samen aan de boorden van het meer zitten, recht zijn vader eensklaps zijn rug, kijkt strak omhoog en roept: "Luister, Willem!"

"Wat is er, papa?" vraagt Willem verschrikt. "Waarom kijkt u omhoog naar de hemel? Hebt u iets gehoord of gezien in de lucht?"

"Stil, jongen," zegt zijn vader nu met zachte stem. "Als boer moet je niet alleen letten op de grond onder je voeten, maar let ook op de hemel boven je hoofd." Zijn vader zwijgt en zegt dan: "Kijk naar de wolken, zoon." Willem kijkt naar boven en volgt de vinger van zijn vader die omhoog naar

de hemel wijst. “Kijk,” zegt hij. Flarden van wolken in de blauwe hemel met tinten van roze rijgen zich boven hun hoofden in een razend tempo aaneen tot een parelketting van donkere wolken. “Als wolken samenklonteren, weet je bijna zeker dat we vuur en donder krijgen.” Vader spreekt de woorden op luide toon uit. Hij zwijgt, zijn woorden blijven geruisloos in de lucht hangen. Willem begrijpt het niet. Maar dan commandeert zijn vader: “Zoon, jij gaat nu als de wiederweerga naar huis. Ik kom later, ik raap de spullen bij elkaar en zorg dat het paard in de stal komt.” Willem weet dat als vader op deze toon tegen hem praat, er geen weerwoord geduld wordt. Hij pakt zijn eigen spullen bij elkaar en rent snel het land af. Als hij de geest op loopt naar de Heerweg, voelt hij de eerste dikke druppels al uit de hemel vallen. Hij kijkt achterom en ziet zijn vader nog fier naast het paard op het land staan. De hemel boven vaders hoofd is in korte tijd zwart als de nacht geworden, alleen in het verre westen schijnt de zon onheilspellend onder de wolken door. Willem wordt bang van de dreiging die van dit beeld uitgaat. Hij hoopt dat vader snel naar huis komt. Vlug loopt hij het pad af en gaat naar de schuur achter het huis, legt zijn spullen neer en rent het huis in.

Zijn moeder staat bij de stookplaats, boven het vuur hangt een grote pan. Willem ruikt het meteen: kool met uien. Zijn vader verbouwt dat op het land, dus dat eten ze regelmatig. Van sommige kinderen hoort Willem wel eens dat ze spek, vlees en vis eten, maar dat staat bij hen zelden op tafel. “Dat kan bruin niet trekken,” antwoordt zijn moeder steevast, als hij er naar vraagt. Alleen met de feestdagen eten ze wel kaas of paling en reuzel bij de groenten van eigen land.

“Papa komt zo thuis; hij moet het paard nog halen en in de stal zetten,” licht Willem zijn moeder in. Die murmelt wat en gaat door met roeren in de pan. Buiten is het noodweer losgebarsten. De regen komt inmiddels met bakken uit de lucht en bliksemflitsen zetten de hemel keer op keer vol in het licht, kort gevolgd door de razende donder. Willem krimpt bij elke donderslag ineen. Hij denkt aan de verhalen die zijn moeder hem heeft verteld over de boze dondergod Donar die met zijn woeste paard en strijdswagen over de wolken raast. Als hij met zijn strijdhamer op de

wolken slaat, spat het vuur uit de hamer en elke slag geeft vuurflitsen en een geweldige knal. De zoon van de schout heeft hem op een dag verteld dat Donar helemaal niet bestaat, maar is verzonnen door de mensen van vroeger. Het zijn zware wolken die tegen elkaar botsen die zorgen voor bliksem en donder. Maar Willem is er niet gerust op.

Opeens denkt hij: waar blijft papa? Hij had allang thuis moeten zijn. Op hetzelfde moment hoort hij buiten een luid geknetter onmiddellijk gevolgd door een gigantische knal. Van schrik tuimelt hij van de stoel. “Papa!” roept hij luidkeels uit. Zijn moeder kijkt om en ziet nog net hoe Willem op kousenvoeten het huis uit rent. “Willem, blijf hier, het is noodweer.” Maar Willem luistert niet. Hij vliegt het huis uit, het pad op, naar de rand van de geest. Dan houdt hij pardoos stil. Hij tuurt in de verte. Midden op het land van zijn vader ziet hij een hoop liggen. Het paard is verdwenen. Hij zet het op een lopen en rent naar de hoop toe. Daar ligt zijn vader in elkaar gekrompen op de grond.

“Papa, wakker worden, ik ben het, Willem. Papa?” Hij slaat op de doorweekte jas van zijn vader en probeert hem om te rollen. Uiteindelijk lukt het hem om zijn vader op zijn rug te krijgen. Hij kijkt naar het gezicht dat hij al twaalf jaar kent en dat zo vaak boven hem heeft gehangen, als hij in bed lag. Nu is het andersom, hij kijkt neer op zijn vader. Zijn ogen zijn gesloten en om zijn mond ligt een glimlach. Dan scheurt hij onbewust met grote kracht de tuniek van zijn vader open en ontbloot diens borst. Hij deinst achteruit, als hij ziet wat er zich op de blote borst van zijn vader aftekent. Het lijken de rode takken van een boom die zich vanuit één punt naar boven in alle richtingen vertakken. Geschrokken slaat hij de tuniek dicht. Hij bedenkt zich niet verder en rent terug naar huis.

De dagen erna beukt de noordwestenwind meedogenloos op de houten huisjes van de dorpelingen. Het water vanuit het Geestmerambacht en de Waert klotst tegen de haastig opgeworpen dijken die op de randen van de strandwal zijn gemaakt. De Oudorperpolder loopt geheel onder water en grote stukken veen worden weggeslagen door wind en water. Met grote moeite is het lichaam van Ary vanaf zijn akker naar zijn huis gebracht. Kort daarna was de chirurgijn gekomen en had enkel kunnen constate-

ren dat Ary morsdood was, geveld door de bliksem. Toen hij de borst van Ary ontblootte, schrok hij hevig, liet zich op zijn knieën vallen en begon subiet te bidden. “Roep een pater van het klooster, snel.” Als de wederweerga was een jonge knaap naar het klooster in Oudorp gesneld en in korte tijd kwam hij vergezeld van een pater het huis binnen gerend. De chirurgijn lag nog steeds op zijn knieën voor het ontzielde lichaam van Ary. Toen de pater het patroon op de borst zag, sloeg hij een kruisteken en riep verbaasd: “Een teken van God. Deze man heeft een plek in de hemel verkregen. Zijn ziel wordt vergezeld van vele engelen langs de takken naar boven geleid.” Hij knielt naast de chirurgijn neer. Van een afstand kijkt Willem naar het bijzondere tafereel in zijn huis. Hij weet niet wat die mannen doen, hij voelt alleen maar verdriet over de dood van zijn vader, zijn vader die hem nog zo veel had willen leren.

Drie dagen later, als de wind is gaan liggen, is de uitvaart van zijn vader. Hij is getroffen door de bliksem, had de chirurgijn tegen hem en zijn moeder gezegd. Hij was op slag dood. Pater Joannes van het klooster in Oudorp is naar hun huis gekomen voor de uitvaart. Het hele dorp staat buiten bij hun huis te wachten. Het ontzielde lichaam van vader wordt op een houten baar gelegd en door zes sterke mannen uit het huis gedragen. Met de pater voorop, dan de baar, daarachter Willem met zijn moeder gevolgd door het hele dorp loopt de stoet met langzame tred vanaf hun huis naar de kerk. Driemaal trekt de uitvaartstoet om de kerk heen. Aan het einde van de laatste ronde spreekt de pater. Hij zegt gebeden op en vertelt dat vader een mooie dood heeft gehad. Hij is getroffen door het vuur van God. Hij zal nu zeker in de hemel zijn. Vader wordt begraven op het kerkhof op een plek met uitzicht op zijn land. Willem zat in de dagen voor de uitvaart stil in een hoek en keek van een afstand naar alle mensen die in huis kwamen om zijn moeder te troosten en te steunen. Waarom is vader niet meteen met hem naar huis gegaan? Die gedachte speelt uur na uur door zijn hoofd.

In de dagen na de uitvaart van vader komt pater Joannes regelmatig bij hen op bezoek. Hij praat lang met moeder en af en toe vraagt hij aan Willem hoe het met hem gaat. Willem dacht altijd dat alle paters oude mannen

waren, maar pater Joannes is nog jong en loopt met kwieke stappen door het dorp.

Op een avond een klein jaar na de dood van zijn vader vraagt zijn moeder: “Willem, wil je even komen? Ik wil met je praten.” Hij is verbaasd. De afgelopen tijd heeft zijn moeder helemaal niet met hem gesproken. Ze praatte alleen maar met de buurvrouwen en met de pater. Schoorvoetend stapt hij naar zijn moeder toe die aan tafel zit. “Kom, ga even zitten, ik heb je iets te vertellen.” Willem schuift op de stoel, zet zijn ellebogen op tafel en legt zijn hoofd in zijn handen. Dan kijkt hij zijn moeder aan. “Willem, er is iets heel ergs gebeurd,” begint ze. “Je kent het klooster in Oudorp. Daar zijn we wel eens geweest voor een heilige mis.” Willem knikt. In gedachten denkt hij aan zijn vader. Wat kan er erger zijn dan de dood van mijn vader? Zijn moeder gaat verder: “Bij de overstroming van vorige maand is het hele klooster onder water gelopen: de kapel, de eetzaal en de bibliotheek, maar ook de slaapvertrekken van de paters. De paters kunnen daar niet meer wonen. En nu heeft de abt gevraagd, of de mensen van ons dorp een aantal paters in huis kunnen nemen, zodat zij toch een onderdak voor de komende winter hebben.” Moeder zwijgt even en Willem gaat rechtop zitten. “En nu komt pater Joannes zeker bij ons in huis?” vraagt hij uitdagend aan zijn moeder. “Ja, dat lijkt mij een goed idee. Pater Joannes helpt ons sinds de dood van jouw vader, ik heb veel steun aan hem.” Hij kijkt naar zijn moeder met haar goudblonde haren, haar blauwe ogen en haar blozende wangen. Dan haalt hij zijn schouders op en zegt: “Oké, goed plan. Hoelang blijft hij?” Moeder slaakt een zucht en antwoordt: “Dat weten we nog niet. Misschien een paar weken of maanden. Daarna mogen alle paters naar het klooster in Haarlem.”

De volgende dag staat Willem in de poort van hun huis en ziet pater Joannes aan komen lopen over het zandpad van de Heerweg die door het dorp heen loopt tot het Bullepad. Hij draagt een grote, jute zak over zijn schouder. Als hij bij hun huis is, zet hij de zak op de grond voor Willems voeten. “Fijn, dat ik een tijdje bij jullie mag wonen,” zegt de pater en hij glimlacht vriendelijk. Willem kijkt hem even aan, draait zich dan om en